

8D013 - Пәндік мамандандырылмаған педагогтерді даярлау «6D010200 – Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін дайындалған Бекбаева Малика Фархатовнаның «Бастауыш сынып оқушыларының тәрбиесінде ұлттық рухани құндылықтарын дамытуға болашақ мұғалімдерді даярлау» атты диссертациялық жұмысына

РЕСМИ РЕЦЕНЗЕНТТІҢ ЖАЗБАША ПІКІРІ

№	Өлшемшарттар	Өлшемшарттарға сәйкестігі (жауап нұсқаларының бірін сызу)	Ресми рецензенттің ұстанымына негіздеме (ескертуді курсивпен көрсету)
1.	Диссертация тақырыбының (бекіту күніне) ғылымның даму бағыттарына және/немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкес болуы	1.1 Ғылымның даму бағыттарына және/немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкестігі:	Бүгінгі білім беру саясатының маңыздылығын бекітетін ұлттық құндылықтарды бойына сіңірген, ұлттық санасы қалыптасқан жеке тұлғаны тәрбиелеу – мемлекеттің, жалпы ұлттың алдында тұрған негізгі міндет болып саналады. Қазақстан Республикасының (2007 жылғы, №3190) «Білім туралы» Заңында білім беру саласындағы мемлекеттік саясаттың ұстанымдарында «білім берудің зайырлы, гуманистік және дамытушылық сипаты, азаматтық және ұлттық құндылықтардың, адам өмірі, денсаулығының, жеке ұлттық құндылықтардың, адам өмірі, денсаулығы мен жеке адамның еркін дамуына» басымдық беріледі. «Ұлттық рухани жаңғыру» ұлттық жобасында (ҚР Үкіметінің 2021 жылғы 12 қазандағы №724 қаулысы бойынша) «Әрбір азаматтың Отаншылдық сезімін дамытудың маңызды шарты – ұлттық бірегейлікті сақтау, қоршаған әлемге жауапкершілікпен қарау, қоғамдық өмірге белсенді қатысу; ұлттық сананы жаңғырту болып табылады» деп көрсетілген. Осы орайда Бекбаева Малика Фархатовнаның «Бастауыш сынып оқушыларының тәрбиесінде ұлттық рухани құндылықтарын дамытуға болашақ мұғалімдерді даярлау» атты диссертациясы аталған мемлекеттік бағдарламаларға сәйкестігі бар.

		1) Диссертация мемлекет бюджетінен қаржыландырылатын жобаның немесе нысаналы бағдарламаның аясында орындалған (жобаның немесе бағдарламаның атауы мен нөмірі); 2) Диссертация басқа мемлекеттік бағдарлама аясында орындалған (бағдарламаның атауы) 3) Диссертация Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен ғылым дамуының басым бағытына сәйкес (бағытын көрсету)	Докторант М.Ф.Бекбаеваның диссертациялық жұмысы Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен ғылым дамуының «Білім және ғылым саласындағы зерттеулер» бағытына сәйкес келеді. Диссертациялық жұмыс 8D013 – Пәндік мамандандырылмаған педагогтарды даярлау (6D010200 – Бастауыш оқыту педагогикасы мен әдістемесі) бағыты бойынша ұсынылған.
2.	Ғылымға маңыздылығы	Жұмыс ғылымға елеулі <u>үлесін қосады/қоспайды</u>, ал оның маңыздылығы <u>ашылған/ашылмаған</u>.	М.Ф. Бекбаеваның «Бастауыш сынып оқушыларының тәрбиесінде ұлттық рухани құндылықтарын дамытуға болашақ мұғалімдерді даярлау» тақырыбындағы диссертациялық жұмысы <i>ғылымға елеулі үлесін қосады</i>. Докторанттың зерттеу жұмысының ғылыми маңыздылығы келесідей: 1. Бастауыш сынып оқушыларының тәрбиесінде ұлттық рухани құндылықтарын дамытуға болашақ мұғалімдерді даярлаудың теориялық-әдіснамалық негіздерін айқындауында қол жеткен ғылыми нәтижелері, яғни философиялық, тарихи, психологиялық, педагогикалық аспектілерінде теориялық тұжырымдаулары мен әдіснамалық негіздеулері, негізгі басшылыққа алынатын түсініктерге берген нақтылаулары <i>ғылымға елеулі үлесін қосады</i> және осы орайда <i>маңыздылығы ашылған</i>; 2. Болашақ бастауыш сынып мұғалімдерін оқушылардың тәрбиесінде ұлттық рухани құндылықтарды дамытуға

			даярлаудың ұйымдастырушылық-педагогикалық, психологиялық-педагогикалық және дидактикалық деп аталатын педагогикалық шарттардың анықталуымен <i>маңыздылығы ашылған және ғылымға елеулі үлесін қосады;</i> 3. Бастауыш сынып оқушыларының тәрбиесінде ұлттық рухани құндылықтарын дамытуға болашақ мұғалімдерді даярлаудың мотивациялық, танымдық, іс-әрекеттік компоненттеріне сәйкес реттелген өлшемдері мен көрсеткіштерінің байланысынан тұратын құрылымдық-мазмұндық моделінің жасалуы <i>ғылымға елеулі үлесін қосады және маңыздылығы ашылған;</i> - бастауыш сынып оқушыларының тәрбиесінде ұлттық рухани құндылықтарын дамытуға болашақ мұғалімдерді даярлаудың әдістемесі дайындалып, оның тиімділігін тәжірибеде тексеру, ғылыми-әдістемелік ұсыныстар беруі <i>ғылымға елеулі үлесін қосады және маңыздылығы ашылған.</i>
3.	Өзі жазу принципі	Өзі жазу деңгейі: 1) <u>жоғары</u>; 2) орташа; 3) төмен; 4) өзі жазбаған	М.Ф. Бекбаеваның зерттеу жұмысын өзі жазу деңгейі <i>жоғары</i>. Оны зерттеу проблемасына қатысты шетелдік және отандық ғылыми әдебиеттер мен зерттеуші ғалымдардың іргелі еңбектеріндегі түйінді ойларына, пікірлері мен пайымдауларына өзіндік талдауларын береді. Әдіснамалық негіздерін бірнеше тұғырлар, әрбір әдіснамалық тұғырдың іске асырылу қызметтерін сипаттайды. Сонымен қатар, диссертация бойынша негізгі ұғымдардың мазмұны мен құрылымын нақтылауы, педагогикалық шарттардың анықталып, оның модельдеудегі маңыздылығын түсіндіруі, әдістемесінің дайындалып, іске асырылу мазмұнын көрсетуі, оның тиімділігін жүргізілген тәжірибелік-экспериментте дәлелдеуі, ғылыми болжамның дұрыстығын қорытындылауы бойынша автордың диссертациялық жұмыста <i>өзі жазу принципі</i> сақталып, өзі жазу деңгейінің <i>жоғары</i> екендігін білдіреді.
4.	Ішкі бірлік	4.1 Диссертация	Бекбаева Малика Фархатовнаның

принципі	өзектілігінің негіздемесі: 1) <u>негізделген</u>; 2) жартылай негізделген; 3) негізделмеген.	зерттеу жұмысының өзектілігі <i>негізделген</i>. Диссертацияның өзектілігін негіздеуде талдау біріншіден, қоғамның сұранысын қанағаттандыруда бастауыш мектеп оқушыларының ұлттық рухани құндылықтарын дамыту қажеттілігі мен оны жүзеге асыруға болашақ мұғалімдерді даярлаудың ғылыми-әдіснамалық негіздерінің жеткілікті деңгейде жүйеленбеуімен айқындалады; екіншіден, педагогикалық үдерісте болашақ бастауыш сынып мұғалімдерін ұлттық рухани құндылықтарға тәрбиелеуде жасалатын жағдайлардың әлеуетін толыққанды пайдалану мүмкіндіктерінің жеткіліксіздігімен ерекшеленеді; үшіншіден, болашақ мұғалімдерді даярлауда ұлттық рухани құндылықтарды дамытуға бағытталған педагогикалық теория мен практиканың қажеттілігінің артуы мен осы бағыттағы әдістемелік жолдардың толық айқындалмауы арасындағы қарама-қайшылықтардың шешімін табуда диссертацияның ғылыми және қолданбалы тұстарында <i>өзектілігі негізделген</i>.
	4.2 Диссертация мазмұны диссертация тақырыбын айқындайды 1) <u>айқындайды</u>; 2) жартылай айқындайды; 3) айқындамайды	Докторант Бекбаева Малика Фархатовнаның «Бастауыш сынып оқушыларының тәрбиесінде ұлттық рухани құндылықтарын дамытуға болашақ мұғалімдерді даярлау» атты диссертациясының 2 тарау бойынша мазмұны оның тақырыбын толық айқындайды. Ішкі бірлік принципінде болашақ бастауыш сынып мұғалімдерін оқушылардың тәрбиесінде ұлттық рухани құндылықтарды дамытуға даярлаудың теориялық-әдіснамалық негіздері деп берілетін 1-тарауда жалпы зерттеу мәселесінің зерттелу жайы философиялық, тарихи, психологиялық және педагогикалық тұрғыда талданады, «ұлттық рухани құндылықтар», «бастауыш сынып оқушыларының тәрбиесінде ұлттық рухани құндылықтарын дамытуға болашақ мұғалімдерді даярлау» түсініктерінің

		мазмұны айқындалып, құрылымы нақтыланады. Диссертацияның мазмұнында тақырыпқа қатысты әдіснамалық тұғырлар мен ұстанымдар анықталып, құрылымдық-мазмұндық модель ұсынылады. Бастауыш сынып оқушыларының тәрбиесінде ұлттық рухани құндылықтарын дамытуға болашақ мұғалімдерді даярлаудағы тәжірибелік-эксперименттік жұмыстар деп берілетін 2-тарауда педагогикалық шарттары анықталып, олардың жалпы функциялары талданады. Бастауыш сынып оқушыларының тәрбиесінде ұлттық рухани құндылықтарын дамытуға болашақ мұғалімдерді даярлаудың диагностикалық жұмыстары, ұлттық құндылықтарды дамытуға дайындалған әдістеменің жүзеге асырылу мазмұны көрсетіледі. Сондай-ақ, әдістеменің тиімділігін тексеруге арналған бақылау экспериментінің нәтижелері талданады. Қорытындыда диссертацияның мазмұны бойынша ғылыми нәтижелердің тұжырымдалуы мен ғылыми-әдістемелік ұсыныстар беріледі.
	4.3. Мақсаты мен міндеттері диссертация тақырыбына сәйкес келеді: 1) <u>сәйкес келеді</u>; 2) жартылай сәйкес келеді; 3) сәйкес келмейді	Зерттеу жұмысында қойылған мақсат пен міндеттер диссертация тақырыбына сәйкес келеді, мақсат-міндеттердің орындалуы зерттеу барысында алынған нәтижелердің негізділігі мен сенімділігін растайды. Диссертант зерттеудің мақсатын . Бастауыш сынып оқушыларының тәрбиесінде ұлттық рухани құндылықтарын дамытуға болашақ мұғалімдерді даярлаудың теориялық-әдіснамалық негіздерін айқындау және әдістемесін жасау, оның тиімділігін тәжірибелік-эксперименттік жұмыстар арқылы дәлелдеу деп тұжырымдап, осы мақсатқа сай бірнеше зерттеу міндеттерін туындатып, қойылған зерттеу мақсаты мен міндеттерін шешу арқылы қол жеткізген. Берілген зерттеу міндеттері осы мақсаттан туындайды: Диссертациялық жұмыстың мақсаты және алдын ала белгіленген міндеттеріне

			сәйкес зерттеудің барлық кезеңдерінде шешімін тауып, ғылыми нәтижелер береді.
		4.4. Диссертацияның барлық бөлімдері мен құрылысы логикалық байланысқан: 1) <u>толық байланысқан</u>; 2) жартылай байланысқан; 3) байланыс жоқ	Диссертацияның барлық бөлімдері мен құрылымы логикалық тұрғыда ортақ біртұтастық пен баяндау логикасы бар, алынған нәтижелер автордың қорытындыларымен бірге диссертацияда қойылған мақсат пен міндеттерге сәйкес келеді. Ғылыми нәтижелер ішкі бірлікпен сипатталады. Ғылыми аппаратқа сәйкес мазмұны құрылымдалған бөлімдер теориялық және эмпирикалық сипатта толық байланысады. Бөлімдердегі теориялық-әдіснамалық негізделген мәліметтер, педагогикалық шарттар, модельдің талданып графикалануы мен диагностикалық жұмыстардың барысын анықтаушы экспериментте ұйымдастыру және қалыптастырушы экспериментте әдістемені жүзеге асыру мазмұны, бақылау эксперименттерінде экспериментке дейінгі және эксперименттен кейінгі нәтижелерінің салыстырмалы көрсеткіштерінің берілуі құрылысы жағынан <i>толық байланысқан</i>.
		4.5 Автор ұсынған жаңа шешімдер (қағидаттар, әдістер) дәлелденіп, бұрыннан белгілі шешімдермен салыстырылып бағаланған: 1) <u>сыни талдау бар</u>; 2) талдау жартылай жүргізілген; 3) талдау өз пікірін емес, басқа авторлардың сілтемелеріне негізделген; 4) талдау жоқ.	Бастауыш сынып оқушыларының тәрбиесінде ұлттық рухани құндылықтарын дамытуға болашақ мұғалімдерді даярлаудың теориялық-әдіснамалық негіздерін жан-жақты талдауда, педагогикалық шарттардың анықталып, қызметтерінің дөп талдануы, құрылымдық-мазмұндық болмысын модельдеудегі әрбір компонентке өлшемдер мен көрсеткіштердің дұрыс қамтылуы, тәжірибелік-эксперименттің жұмыстардың нәтижелерін сандық, сапалық тұрғыда талдауда сыни талдау бар. Диссертацияда алынған ғылыми жаңа нәтижелер бұрыннан белгілі ғылыми шешімдермен салыстырылып, бағаланған. Алынған нәтижелер зерттеудің мақсат-міндеттері мен болжамына сәйкес өзара үйлесімді зерттеу әдістерін қолдану арқылы негізделген.
5.	Ғылыми жаңашылдық принципі	5.1 Ғылыми нәтижелер мен қағидаттар жаңа болып табыла ма?	Докторант М.Ф.Бекбаеваның зерттеу жұмысында ұсынған ғылыми нәтижелері мен қағидаттары толығымен жаңа.

		1) <u>толығымен жаңа</u>; 2) жартылай жаңа (25-75% жаңа болып табылады); 3) жаңа емес (25% кем жаңа болып табылады)	Бірінші қағидат - бастауыш сынып оқушыларының тәрбиесінде ұлттық рухани құндылықтарын дамытуға болашақ мұғалімдерді даярлаудың теориялық әдіснамалық негіздерінің айқындалуымен жаңа. <i>Бірінші нәтиже – толығымен жаңа.</i> Диссертацияда бастауыш сынып оқушыларының тәрбиесінде ұлттық рухани құндылықтарын дамытуға болашақ мұғалімдерді даярлаудың теориялық әдіснамалық негіздері айқындалған. Екінші қағидат - болашақ бастауыш сынып мұғалімдерін оқушылардың тәрбиесінде ұлттық рухани құндылықтарды дамытуға даярлаудың педагогикалық шарттарының анықталуымен жаңа. <i>Екінші нәтиже – толық жаңа.</i> Диссертацияды маңызды деп саналатын болашақ бастауыш сынып мұғалімдерін оқушылардың тәрбиесінде ұлттық рухани құндылықтарды дамытуға даярлаудың педагогикалық шарттары анықталған. Үшінші қағидат - бастауыш сынып оқушыларының тәрбиесінде ұлттық рухани құндылықтарын дамытуға болашақ мұғалімдерді даярлаудың құрылымдық-мазмұндық моделінің жасалуымен жаңа. <i>Үшінші нәтиже – толығымен жаңа.</i> Бастауыш сынып оқушыларының тәрбиесінде ұлттық рухани құндылықтарын дамытуға болашақ мұғалімдерді даярлаудың құрылымдық-мазмұндық моделі жасалған. Төртінші қағидат - бастауыш сынып оқушыларының тәрбиесінде ұлттық рухани құндылықтарын дамытуға болашақ мұғалімдерді даярлаудың әдістемесі дайындалуымен жаңа. <i>Төртінші нәтиже – толығымен жаңа.</i> Бастауыш сынып оқушыларының тәрбиесінде ұлттық рухани құндылықтарын дамытуға болашақ мұғалімдерді даярлаудың әдістемесі дайындалды, оның тиімділігі тәжірибеде тексеріліп, ғылыми-әдістемелік ұсыныстар
--	--	--	---

		берілген.
	5.2 Диссертацияның қорытындылары жаңа болып табыла ма? 1) <u>толығымен жаңа</u>; 2) жартылай жаңа (25-75% жаңа болып табылады); 3) жаңа емес (25% кем жаңа болып табылады)	М.Ф. Бекбаеваның диссертациялық жұмысының қорытындылары ғылыми-теориялық негізде дәлелденуімен, зерттеудің ғылыми аппаратына мазмұнының сәйкестігімен, зерттеуде қолданылған әдіс-тәсілдердің тиімділігімен, эксперимент жұмысының жүйелі жоспарлануымен, сандық және сапалық көрсеткіштердің дәлелденуінде толығымен жаңа болып саналады. Диссертацияның қорытындылары келесідей: -<i>бірінші қорытынды</i> болашақ бастауыш сынып мұғалімдерін оқушылардың тәрбиесінде ұлттық рухани құндылықтарды дамытуға даярлаудың теориялық-әдіснамалық негіздерін айқындауда және оның құрамдас бөліктерінің сипатталуында толығымен жаңа болып табылады. -<i>екінші қорытынды бойынша</i> себебі «ұлттық рухани құндылық», «бастауыш сынып оқушыларының тәрбиесінде ұлттық рухани құндылықтарын дамытуға болашақ мұғалімдерді даярлау» түсініктерінің мазмұны мен құрылымы нақтылануында толығымен жаңа болады. -<i>үшінші қорытынды</i> ретінде бастауыш сынып оқушыларының тәрбиесінде ұлттық рухани құндылықтарын дамытуға болашақ мұғалімдерді даярлаудың әдіснамалық тұғырлары мен оларды қолданудағы қағидалары айқындалуында толығымен жаңа болып табылады. <i>Төртінші нәтиже</i> бастауыш сынып оқушыларының тәрбиесінде ұлттық рухани құндылықтарын дамытуға болашақ мұғалімдерді даярлаудың құрылымдық-мазмұндық моделінің жасақталуы өзара динамикалық байланыстағы компоненттері, өлшемдері, көрсеткіштері мен даму деңгейлері сәйкестендірілуінде толығымен жаңа болып саналады. <i>Бесінші қорытындыда</i>, бастауыш сынып оқушыларының тәрбиесінде ұлттық рухани құндылықтарын дамытуға

			болашақ мұғалімдерді даярлаудың әдістемесінің негізін құрайтын педагогикалық шарттар айқындалып, әдістеме негізінде «Ұлттық құндылықтар тағылымы» элективті курсының бағдарламасы және «Бастауыш сынып оқушыларының тәрбиесіндегі ұлттық рухани құндылықтарын дамытуға болашақ мұғалімдерді даярлау» атты оқу-әдістемелік құрал дайындалды, тәжірибелік-эксперименттік жұмыстарда тиімділігінің дәлелденуі толығымен жаңа болып саналады.
		5.3 Техникалық, технологиялық, экономикалық немесе басқару шешімдері жаңа және негізделген бе? 1) <u>толығымен жаңа</u>; 2) жартылай жаңа (25-75% жаңа болып табылады); 3) жаңа емес (25% кем жаңа болып табылады)	Диссертациялық жұмыс барысында жүргізілген зерттеу негізінде жасалған диссертацияның қорытындылары толығымен жаңа болып табылады. Ол зерттеу жұмысы барысындағы тұжырымдар, ендіру актісі және тәжірибелік-эксперименттік жұмыс нәтижелерімен, ғылыми жарияланымдар бойынша расталынады.
6.	Негізгі қорытындылардың негізділігі	Барлық қорытындылар ғылыми тұрғыдан қарағанда ауқымды дәлелдемелерде <u>негізделген</u>/негізделмеген (qualitative research және өнертану және гуманитарлық бағыттары бойынша)	Зерттеудің барлық қорытындылары ғылыми тұрғыдан қарағанда ауқымды дәлелдемелермен негізделген және математикалық-статистикалық талдаулар арқылы нақтылығы расталған.
7.	Қорғауға шығарылған негізгі қағидаттар	Әр қағидат бойынша келесі сұрақтарға жауап беру қажет: 7.1 Қағидат дәлелденді ме? 1) <u>дәлелденді</u>; 2) шамамен дәлелденді; 3) шамамен дәлелденбеді; 4) дәлелденбеді; 5) бұл тұжырымда ереженің дәлелденгенін тексеру мүмкін емес. 7.2 Тривиалды ма?	Бірінші қағидат: бастауыш сынып оқушыларының тәрбиесінде ұлттық рухани құндылықтарын дамытуға болашақ мұғалімдерді даярлаудың теориялық әдіснамалық негіздерінің айқындалуы. 7.1 Бұл қағидатта бастауыш сынып оқушыларының тәрбиесінде ұлттық рухани құндылықтарын дамытуға болашақ мұғалімдерді даярлаудың теориялық маңыздылығы ашылып, әдіснамалық тұғырлар мен ұстанымдардың түзілуімен дәлелденген. 7.2 Тривиалды емес. 7.3 Нәтиже жаңа болып табылады.

	1) ия; 2) <u>жоқ</u>; 3) бұл тұжырымда ереженің тривиалды екенін тексеру мүмкін емес. 7.3 Жаңа ма? 1) <u>ия</u>; 2) жоқ; 3) бұл тұжырымда ереженің жаңашылдығын тексеру мүмкін емес. 7.4 Қолдану деңгейі: 1) тар; 2) орташа; 3) <u>кең</u>; 4) бұл тұжырымда ереженің қолдану деңгейін тексеру мүмкін емес. 7.5 Мақалада дәлелденген бе? 1) <u>ия</u>; 2) жоқ; 3) бұл тұжырымда мақаладағы ереженің дәлелденгенін тексеру мүмкін емес.	7.4 Қолдану деңгейі кең. 7.5 Ия. Келесі мақалаларда дәлелденген. 1. Болашақ бастауыш сынып мұғалімдерін оқушылардың рухани құндылықтарын дамытуға даярлау. Абай атындағы ҚазҰПУ Хабаршысы, «Педагогикалық ғылымдар» сериясы, №1 (73). – 2022. 2. Научные подходы к развитию национальных духовных ценностей у младших школьников Innovations technologies in science and practice Proceedings of the VI International Scientific and Practical Conference. - Haifa. February 15 - 18. -2022. Екінші қағидат: болашақ бастауыш сынып мұғалімдерін оқушылардың тәрбиесінде ұлттық рухани құндылықтарды дамытуға даярлаудың педагогикалық шарттарының анықталуы. 7.1 Бұл қағидатта болашақ бастауыш сынып мұғалімдерін оқушылардың тәрбиесінде ұлттық рухани құндылықтарды дамытуға даярлаудағы негізгі түсініктер: «өзіндік жұмыс – мотивация түрлері арқылы кәсіби жетілуін қамтамасыз ететін тәуелсіз әрекет»; «магистранттардың өзіндік жұмысы – «оқытушы – ғылыми кеңесші – магистрант» триадасында проблемаларды шешуге және магистранттардың ғылыми-педагогикалық қызметіне оң өзгерістер енгізуге бағытталып, білім алушы тарапынан ерекше түрде ұйымдастырылатын ғылыми-педагогикалық іс-қимылдарының траекториясы»; «магистранттардың кәсіби құзыреттілігін қалыптастыру – ғылыми-педагогикалық әрекеттер арқылы жүзеге асырылатын көп функциялы үдеріс» деп нақтылану қағидаты дәлелденген. 7.2 Тривиалды емес. 7.3 Нәтиже жаңа болып табылады. 7.4 Қолдану деңгейі кең. 7.5 Ия. Келесі мақалаларда дәлелденген. 1. «Жастарды ұлттық рухани құндылықтар арқылы тәрбиелеудің ерекшеліктері» Қазақстанның ғылымы мен өмірі - Астана.
--	--	--

		- 2020. - №5 (3). 315-318 бб. Үшінші қағидат: бастауыш сынып оқушыларының тәрбиесінде ұлттық рухани құндылықтарын дамытуға болашақ мұғалімдерді даярлаудың педагогикалық шарттарының анықталуы. 7.1 Бұл қағидатта бастауыш сынып оқушыларының тәрбиесінде ұлттық рухани құндылықтарын дамытуға болашақ мұғалімдерді даярлаудың педагогикалық шарттары ұйымдастырушылық-педагогикалық, кәсіби маңызды құндылықтарды меңгеруге ынталандырып, болашақ маман тұлғасын диагностикалауды қамтамасыз ететін психологиялық-педагогикалық және білім беру негізінде студенттердің кәсіби құндылықтарын дамыту мақсатын, мазмұнын, әдістері мен құралдарын қолдану тиімділігіне жауап беретін дидактикалық шарттардың анықталуы қағидаты дәлелденген. 7.2 Тривиалды емес. 7.3 Нәтиже жаңа болып табылады. 7.4 Қолдану деңгейі кең. 7.5 Ия. Келесі мақалаларда дәлелденген. 1. «Бастауыш сынып оқушыларының тәрбиесінде ұлттық рухани құндылықтарын дамытудың педагогикалық-психологиялық шарттары». Proceedings of the 2nd International Scientific and Practical Conference «Science in the environment of rapid changes», Brussels, 2023. Төртінші қағидат: бастауыш сынып оқушыларының тәрбиесінде ұлттық рухани құндылықтарын дамытуға болашақ мұғалімдерді даярлаудың құрылымдық-мазмұндық моделінің жасалуы. 7.1 Бұл қағидатта бастауыш сынып оқушыларының тәрбиесінде ұлттық рухани құндылықтарын дамытудың мотивациялық, танымдық, іс-әрекеттік компоненттерінің жиынтығын құрайтын, осыған сәйкес реттелетін өлшемдер мен көрсеткіштердің және деңгейлерінің анықталуымен жасалған құрылымдық-мазмұндық модельдің жасалу қағидаты
--	--	--

			дәлелденген. 7.2 Тривиалды емес. 7.3 Нәтиже жаңа болып табылады. 7.4 Қолдану деңгейі кең. 7.5 Ия. Келесі мақалаларда дәлелденген. 1. Training of future teachers based on national heritage «The Europe and the Turkic World: Science, Engineering and Technology». May 6-8, 2020. – Ankara. P.-199-204. 2. Научные подходы к развитию национальных духовных ценностей у младших школьников Innovations technologies in science and practice Proceedings of the VI International Scientific and Practical Conference. - Haifa. February 15 - 18. -2022. Бесінші қағидат: бастауыш сынып оқушыларының тәрбиесінде ұлттық рухани құндылықтарын дамытуға болашақ мұғалімдерді даярлаудың әдістемесінің дайындалуы және оның тиімділігін тәжірибеде тексеру, ғылыми-әдістемелік ұсыныстар берілуі. 7.1 Бесінші қағидатта бастауыш сынып оқушыларының тәрбиесінде ұлттық рухани құндылықтарын дамытуда студенттердің кәсіби құндылықтарын дамытуда әдістемелік жолдары көрсетіліп, тәжірибеде тексеру қағидаты дәлелденген. 7.2 Тривиалды емес. 7.3 Нәтиже жаңа болып табылады. 7.4 Қолдану деңгейі кең. 7.5 Ия. Келесі мақалаларда дәлелденген. 1. «Ұлттық дәстүр негізінде тәрбиелеу педагогикалық мәселе ретінде» М.Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті. «Бастауыш және мектепке дейінгі білім берудің өзекті мәселелері» атты Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференциясы. 18 ақпан 2022. – Петропавл, 297-301 б. 2. «Ұлттық дәстүр негізінде тәрбиелеу педагогикалық мәселе ретінде» М.Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті. «Бастауыш және мектепке дейінгі білім берудің өзекті мәселелері» атты Халықаралық ғылыми-
--	--	--	---

			тәжірибелік конференциясы. 18 ақпан 2022. – Петропавл, 297-301 б.
8.	Дәйектілік принципі Дереккөздер мен ұсынылған ақпараттың дәйектілігі	8.1 Әдістеменің таңдауы - негізделген немесе әдіснама нақты жазылған 1) <u>ия</u> ; 2) жоқ.	Ия, зерттеу барысында басшылыққа алынған әдіснамалық тұғырлар мен ұстанымдардың (тарихи, аксиологиялық, «Мәңгілік ел» ұлттық идеясы мен идеологиялық, әлеуметтік, мәдени тұғырлары мен теория мен практиканың бірлігі, ғылымилық, тұтастық, таным мен белсенділік ұстанымдары) жиынтығы ретінде әдіснама нақты жазылған . Нақтыланған әдіснамалық тұғырлар мен ұстанымдар әдістеменің тиімділігіне өз әсерін береді.
		8.2 Диссертация жұмысының нәтижелері компьютерлік технологияларды қолдану арқылы ғылыми зерттеулердің қазіргі заманғы әдістері мен деректерді өңдеу және интерпретациялау әдістемелерін пайдалана отырып алынған: 1) <u>ия</u> ; 2) жоқ.	Иә, диссертация жұмысын жазуда SmartArt технологиясын графикалау, суреттеу, гистограммаларды сызуда қолданған ғылыми зерттеулердің қазіргі заманғы әдістері мен деректерді өңдеу және интерпретациялау әдістемелерін пайдалана отырып, алынған. Зерттеу нәтижелері өңделіп, компьютерлік технологияның көмегімен диаграммалар құрылған.
		8.3 Теориялық қорытындылар, модельдер, анықталған өзара байланыстар және заңдылықтар эксперименттік зерттеулермен дәлелденген және расталған (педагогикалық ғылымдар бойынша даярлау бағыттары үшін нәтижелер педагогикалық эксперимент негізінде дәлелденеді): 1) <u>ия</u> ; 2) жоқ.	Барлық қорытындылар, анықталған өзара байланыстар әдістемелік моделімен тәжірибелік-эксперимент арқылы дәлелденген және негізделген. Бекбаева Малика Фархатовнаның «Бастауыш сынып оқушыларының тәрбиесінде ұлттық рухани құндылықтарын дамытуға болашақ мұғалімдерді даярлау» тақырыбындағы диссертациялық зерттеуінде ұсынылған барлық теориялық қорытындылар, модельдер мен анықталған заңдылықтар тәжірибелік-эксперименттік зерттеулер арқылы жан-жақты дәлелденген және расталған. Ия. Тәжірибелік-эксперимент жұмыс нәтижелері оң динамиканы көрсетеді. Зерттеудегі эксперименттік жұмысына Зерттеу 2018-2022 жылдар аралығында І.Жансүгіров атындағы Жетісу университетінде (Талдықорған қаласы)

			және С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университетінде (Өскемен қаласы) жүргізілді. Экспериментке 6B01301 – «Бастауыш оқытудың педагогикасы мен әдістемесі» білім беру бағдарламасы бойынша білім алып жатқан 148 студент қатысты, оның ішінде: эксперименттік топ – 76 студент; бақылау тобы – 72 студент.
		8.4 Маңызды мәлімдемелер нақты және сенімді ғылыми әдебиеттерге сілтемелермен расталған / ішінара расталған/ расталмаған	Диссертант ғылыми зерттеу жұмысында өзекті және сенімді ғылыми әдебиеттерге сілтеме жасай отырып, мәнді мәлімдемелерді растайды . Диссертацияда отандық және шетелдік ғылыми әдебиеттерге сілтеме берілген.
		8.5 Пайдаланылған әдебиеттер тізімі әдеби шолуға <u>жеткілікті</u> /жеткіліксіз	Докторант зерттеу жұмысы барысында 194 дереккөздерге сілтемелер берген. Тақырып бойынша осы әдебиеттерді зерделей келе, докторант алдына қойған мәселені шешуде жан-жақты әдеби шолуға жеткілікті деп санаймын.
9	Практикалық құндылық принципі	9.1 Диссертацияның теориялық маңызы бар: 1) <u>ия</u> ; 2) жоқ.	Иә, диссертацияны теориялық тұрғыдан маңызды зерттеу жұмысы деп айтуға негіз бар. Атап айтсақ: -бастауыш сынып оқушыларының тәрбиесінде ұлттық рухани құндылықтарын дамытуға болашақ мұғалімдерді даярлаудың теориялық әдіснамалық негіздері айқындалған; -болашақ бастауыш сынып мұғалімдерін оқушылардың тәрбиесінде ұлттық рухани құндылықтарды дамытуға даярлаудың педагогикалық шарттары анықталған. -бастауыш сынып оқушыларының тәрбиесінде ұлттық рухани құндылықтарын дамытуға болашақ мұғалімдерді даярлаудың құрылымдық-мазмұндық моделі жасалған.
		9.2 Диссертацияның практикалық маңызы бар және алынған нәтижелерді практикада қолдану мүмкіндігі жоғары: 1) <u>ия</u> ;	Иә, диссертацияның практикалық маңызы бар және алынған нәтижелері практикада қолдану мүмкіндігі жоғары . Зерттеу нәтижелері жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру жүйесінде, сондай-ақ болашақ бастауыш сынып мұғалімдерін даярлау процесінде

		2) жоқ.	қолдануға толық негізделген. Атап айтсақ: -«Ұлттық құндылықтар тағылымы» атты элективті курс бағдарламасы дайындалып, оқу тәжірибесіне енгізілген; -«Бастауыш сынып оқушыларының тәрбиесіндегі ұлттық рухани құндылықтарын дамытуға болашақ мұғалімдерді даярлау» атты оқу-әдістемелік құрал дайындалған және тәжірибеге ендірілген; -ғылыми-әдістемелік ұсыныстар берілген. зерттеу нәтижелерін ЖОО-нан кейінгі білім беруде және біліктілікті арттыру жүйесінде пайдалануға болады.
		9.3 Практикалық ұсыныстар жаңа болып табылады? 1) <u>толығымен жаңа</u>; 2) жартылайжаңа (25-75% жаңа болып табылады); 3) жаңа емес (25% кем жаңа болып табылады).	Зерттеу жұмысы аясында практикалық ұсыныстар толығымен жаңа және диссертациялық зерттеуде қол жеткізілген нәтижелер мен олардың негізінде жасалған нақты ғылыми-әдістемелік ұсыныстарды білім берудің кез-келген бағытында назарға алуға және пайдалануға болады.
10.	Жазу және ресімдеу сапасы	Академиялық жазу сапасы: 1) <u>жоғары</u>; 2) орташа; 3) орташадан төмен; 4) төмен.	Академиялық жазу сапасы жоғары болып табылады. Ғылыми баяндау стилі толығымен қамтамасыз етілген. Диссертация ғылыми қызығушылық тудырады, нақты материалдарға бай сауатты жазылған жұмыс болып табылады. Диссертация мазмұнындағы негізгі ұғымдар, анықтамалар мен терминдер жүйесі жеткілікті түрде ұсынылған. Диссертацияның құрылымы мен мазмұнын рәсімдеу ғылыми жұмыстарға қойылатын белгіленген талаптарға сәйкес келеді.
11.	Диссертацияға ескертулер	Докторант М.Ф. Бекбаеваның диссертациялық жұмысы ғылыми тұрғыда сауатты жазылған еңбек деп айта аламыз. Дегенмен, диссертациялық жұмыстың мазмұны бойынша келесідей ескертулер беріледі: 1. Теориялық талдауда біршама отандық және шетелдік ғалымдардың еңбектеріне терең талдаулар жасалған. Докторанттың кейбір ғалымдарды еңбегіне өздік пікірі берілмеген. 2. Модельдеуде компоненттер, өлшемдер мен көрсеткіштер дұрыс анықталған, алайда өлшем мен көрсеткіштердің мәнін аша түсу қажеттігі бар деп санаймын. 3. Эксперименттік бөлімде анықтаушы және бақылау	

		экспериментінде әдістемелердің нәтижелерінде статистикалық талдаулар бар, бірақ сурет пен кестелерде көрініс таппаған. Алайда, бұл ескерту диссертациялық зерттеудің ғылыми деңгейі мен практикалық құндылығын төмендетпейді. Ұсыныс ретінде де санауға болады.
12.	Қорытынды	Зерттеудің өзектілігін, ғылыми жаңалығын және алынған нәтижелердің алдағы перспективалық зерттеулер үшін маңыздылығын ескере отырып, Бекбаева Малика Фархатовнаның «Бастауыш сынып оқушыларының тәрбиесінде ұлттық рухани құндылықтарын дамытуға болашақ мұғалімдерді даярлау» тақырыбындағы диссертациялық жұмысы 8D013 - Пәндік мамандандырылмаған педагогтерді даярлау (6D010200 – «Бастауыш оқыту педагогикасы мен әдістемесі» білім беру бағдарламасы) бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін беруге лайықты деп санаймын.

Ресми рецензент:

Әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық университеті, Педагогика және білім беру менеджменті кафедрасының доценті, педагогика ғылымдарының кандидаты

А.Қ. Дүйсенбаев